

LIETUVOS STATUTAI – EUROPOS TEISĖS FENOMENAS

Antrojo Lietuvos Statuto
460 metų jubiliejui skirta
tarptautinė mokslinė
konferencija

STATUTY LITEWSKIE – FENOMEN PRAWA EUROPEJSKIEGO

Międzynarodowa konferencja naukowa
poświęcona 460. rocznicy II Statutu Litewskiego
Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Książąt Litewskich
20 października 2026 r.

ЛИТОВСЬКІ СТАТУТИ – ФЕНОМЕН ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Міжнародна наукова конференція, присвячена
460-річчю Другого Литовського статуту
Національний музей – Палац Великих князів Литовських
20 жовтня 2026 року

2026 m. spalio 20 d.
Valdovų rūmų muziejus

Organizatorius / Organizator / Організатор

Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai
Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Książąt Litewskich
Національний музей – Палац Великих князів Литовських

Partneriai / Partnerzy / Партнери

Lietuvos istorijos institutas / Instytut Historii Litwy / Інститут історії Литви
Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas / Wydział Historii Uniwersytetu Wileńskiego /
Історичний факультет Вільнюського університету

Konferenciją remia Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
Konferencja jest dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury Republiki Litewskiej
Конференція проходить за підтримки Міністерства культури Литовської Республіки

Konferencija yra Valdovų rūmų muziejaus įgyvendinamo projekto „Teisingumo stulpai: prakalbinti senosios Lietuvos teisės paminklai“ renginys.
Konferencja odbywa się w ramach projektu „Filary sprawiedliwości: przywrócić głos zabytkom dawnego prawa litewskiego”, realizowanego przez Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Książąt Litewskich
Конференція є заходом проекту «Стовпи справедливості: дати голос пам'яткам давнього права Литви», який реалізується Національним музеєм – Палацом Великих князів Литовських

Apie konferenciją

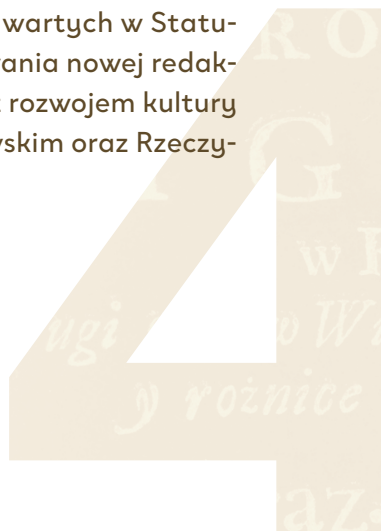
2026 m. sukanka 460 metų, kai buvo priimtas ir pradėjo galioti Ant-rasis Lietuvos Statutas, įtvirtinęs Lietuvos valstybės valdymo sąran-gą ir parlamentinę sistemą bei tapęs pamatiniu teisės dokumentu ukrainietiškoje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėse, 1569 m. prijungtose prie Lenkijos Karalystės.

Minint Antrojo Lietuvos Statuto priėmimo sukaktį rengiamos kon-ferencijos tikslas – pristatyti naujausias šio unikalaus Lietuvos Di-džiosios Kunigaikštystės teisės, istorijos ir kultūros paminklo gene-zės, šaltinių ir turinio tyrimo įžvalgas, aptarti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teisės kodifikavimo tradicijas Europos konteks-te ir Antrojo Lietuvos Statuto įtaką vėlesniam Ukrainos teisiniam paveldui bei atstovaujamybų institucijų formavimuisi, prisiminti ir įvertinti asmenybių, dirbusių rengiant Lietuvos Statutą, vaidmenį, kelti klausimus dėl Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajoriško-sios visuomenės teisinės kultūros ir jos kaitos, diskutuoti Statutuose įteisintų normų taikymo, jų sąveikos bei naujos Statuto redakci-jos rengimo, taip pat ir kitais su teisinės bei politinės kultūros raida Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Abiejų Tautų Respublikoje susijusiais klausimais.

O konferencji

W 2026 roku przypada 460. rocznica uchwalenia i wejścia w życie Drugiego Statutu Litewskiego, który ustanowił strukturę zarządzania państwem litewskim oraz system parlamentarny, a także stał się podstawowym aktem prawnym na ukraińskich ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego, w 1569 r. przyłączonych do Królestwa Polskiego.

Celem konferencji organizowanej z okazji rocznicy uchwalenia Drugiego Statutu Litewskiego jest przedstawienie najnowszych wyników badań na temat genezy, źródeł i treści tego unikalnego pomnika prawa, historii i kultury Wielkiego Księstwa Litewskiego, omówienie tradycji kodyfikacji prawa Wielkiego Księstwa Litewskiego w kontekście europejskim oraz wpływu Drugiego Statutu Litewskiego na późniejsze dziedzictwo prawne Ukrainy i kształtowanie się instytucji przedstawicielskich. Dodatkowo – przypomnienie i ocena roli osobistości, które pracowały nad przygotowaniem Statutów Litewskich, poruszenie kwestii dotyczących kultury prawnej społeczeństwa szlacheckiego Wielkiego Księstwa Litewskiego i zmian w niej zachodzących, omówienie stosowania norm zawartych w Statutach, ich wzajemnych oddziaływań i przygotowania nowej redakcji Statutu, a także innych kwestii związanych z rozwojem kultury prawnej i politycznej w Wielkim Księstwie Litewskim oraz Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Про конференцію

У 2026 році виповнюється 460 років з дня прийняття та набрання чинності Другим Литовським статутом, який закріпив державний устрій та парламентську систему Великого князівства Литовського і став основоположним правовим документом на українських землях Великого князівства Литовського, приєднаних у 1569 році до Королівства Польського.

Метою конференції, присвяченої ювілею прийняття Другого Литовського статуту, є презентація найновіших результатів досліджень генези, джерел та змісту цієї унікальної пам'ятки права, історії та культури Великого князівства Литовського. Вона також покликана обговорити традиції кодифікації права Великого князівства Литовського в європейському контексті, вплив Другого Литовського статуту на подальшу правову спадщину України та формування представницьких інститутів, згадати та оцінити роль постатей, які працювали над підготовкою Статуту, порушити питання щодо правової культури шляхетського суспільства Великого князівства Литовського та її трансформації, а також обговорити застосування норм, узаконених у Статутах, їхню взаємодію, підготовку нової редакції Статуту та інші питання, пов'язані з розвитком правової й політичної культури у Великому князівстві Литовському та Речі Посполитій.

Programa

2026 m. spalio 20 d.
Valdovų rūmų muziejus

Program

Програма

10.00–10.30

PASITIKIMO KAVA
KAWA POWITALNA
КАВА-ВІТАННЯ

10.30–11.00

KONFERENCIJOS ATIDARYMAS. SVEIKINIMO KALBOS
OTWARCIE KONFERENCJI. PRZEMÓWIENIA POWITALNE
ВІДКРИТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ. ВІТАЛЬНІ СЛОВА

Doc. dr. Loreta Skurvydaitė,

Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto dekanė /
Dziekan Wydziału Historii Uniwersytetu Wileńskiego

Доц. д-р Лорета Скурвідайте,

декан історичного факультету Вільнюського університету

.....

Doc. dr. Aurimas Švedas,

Lietuvos istorijos instituto direktorius / Dyktor Instytutu Historii Litwy

Доц. д-р Аурімас Шведаc,

директор Литовського інституту історії

.....

Doc. dr. Vydas Dolinskas,

Valdovų rūmų muziejaus generalinis direktorius / Dyktor generalny
Muzeum Narodowego – Pałacu Wielkich Księżąt Litewskich

Доц. д-р Відаc Долінcкаc,

генеральний директор Національного музею –
Палацу Великих князів Литовських

11.00–11.30

Prof. dr. Irena Valikonytė / проф. д-р Ірена Валіконіте

(Vilniaus universitetas / Uniwersytet Wileński / Вільнюський університет)

STATUTIANA: VAKAR, ŠIANDIEN, RYTOJ

STATUTIANA: WZORAJ, DZIŚ, JUTRO

STATUTIANA: ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА

11.30–11.50

Dr. Władysław Jacenko / д-р Владислав Яценко

(Ukrainos nacionalinės mokslų akademijos Michailo Hruševskio archeografijos ir šaltinių tyros institutas / Instytut Archeografii Ukraińskiej i Źródłoznawstwa im. M. S. Hruszewskiego Narodowej Akademii Nauk Ukrainy / Інститут Української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України)

**KARIŠKIŲ STATUSAS ANTRAJAME LIETUVOS STATUTE IR
„[STATYMUOSE, PAGAL KURIUOS TEISIAMA MAŽOSIOS RUSIOS TAUTA“
STATUS WOJENNYCH LUDZI W II STATUCIE LITEWSKIM ORAZ
„PRAWACH, WEDŁUG KTÓRYCH SĄDZONY JEST NARÓD MAŁOROSYJSKI”
СТАТУС ЛЮДЕЙ ВІЙНИ У ДРУГОМУ ЛИТОВСЬКОМУ СТАТУТІ ТА
«ЗАКОНАХ, ЗА ЯКИМИ СУДИТЬСЯ МАЛОРОСІЙСЬКИЙ НАРОД»**

11.50–12.00

**KLAUSIMAI / ATSAKYMAI
PYTANIA / ODPOWIEDZI
ЗАПИТАННЯ / ВІДПОВІДІ**

12.00–12.20

Dr. Andrei Radaman / д-р Андрій Радаман

(Balstogės universitetas, Lenkija / Uniwersytet w Białymstoku, Polska / Білостоцький університет, Польща)

**SEIMELIŲ IR KITŲ BAJORIJOS SUVAŽIAVIMŲ TEISINIS REGULIAVIMAS
LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSTĖS TEISĖJE 1566–1588 METAIS
REGULACJA PRAWNA DZIAŁALNOŚCI SEJMIKÓW I INNYCH RODZAJÓW
ZJAZDÓW SZLACHECKICH W PRAWIE WIELKIEGO KSIĘSTWA LITEWSKIEGO
W LATACH 1566–1588
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЕЙМИКІВ ТА ІНШИХ ВИДІВ
ШЛЯХЕТСЬКИХ ЗБОРІВ У ПРАВІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО
1566–1588 РОКІВ**

12.20–12.40

Habil. dr. Oleh Odnorozhenko / хабіл. д-р Олег Однороженко

(Lietuvos istorijos institutas / Instytut Historii Litwy / Литовський інститут історії)

**ANTROJO LIETUVOS STATUTO (1566 M.) ANTSPAUDŲ TEISĖ
PRAWO PIECZĘTNE W II STATUCIE LITEWSKIM 1566 ROKU
ЗАКОН ПРО ПЕЧАТКИ У ДРУГОМУ ЛИТОВСЬКОМУ СТАТУТІ 1566 РОКУ**

12.40–13.00

KLAUSIMAI / ATSAKYMAI
PYTANIA / ODPOWIEDZI
ЗАПИТАННЯ / ВІДПОВІДІ

13.00–14.30

PIETŪS / OBIAD / ОБІД

14.30–14.50

Doc. dr. **Eugenijus Savišcevas** / доц. д-р **Євгеніюс Савіщевас**
(Vilniaus universitetas / Uniwersytet Wileński / Вільнюський університет)

LAISVĖ IŠPARDUOTI VALDAS: ANTROJO LIETUVOS STATUTO
PAŽADAI IR JŲ TĖSĖJIMAS

WOLNOŚĆ SPRZEDAŻY MAJĄTKÓW: OBIETNICE II STATUTU
LITEWSKIEGO I ICH REALIZACJA

СВОБОДА ПРОДАЖУ МАЄТКІВ: ОБІЦЯНКИ ДРУГОГО
ЛИТОВСЬКОГО СТАТУТУ ТА ЇХ ВИКОНАННЯ

14.50–15.10

Dr. **Karolis Čižauskas** / д-р **Кароліс Чіжаускас**
(Vilniaus universitetas / Uniwersytet Wileński / Вільнюський університет)

ANTROJO LIETUVOS STATUTO „NELAISVĖS“

„NIEWOLA“ W DRUGIM STATUCIE LITEWSKIM

«ВІДСУТНІСТЬ СВОБОД» ДРУГОГО ЛИТОВСЬКОГО СТАТУТУ

15.10–15.30

Dr. **Adam Stankevič** / д-р **Адам Станкевич**
(Lietuvos istorijos institutas / Instytut Historii Litwy / Литовський інститут історії)

TREČIOJO LIETUVOS STATUTO NORMŲ TAIKYMAS XVIII A. LIETUVOS
DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS BAJORŲ TEISMŲ PRAKTIKOJE

STOSOWANIE NORM III STATUTU LITEWSKIEGO W PRAKTYCE SĄDÓW
SZLACHECKICH WIELKIEGO KSIĘSTWA LITEWSKIEGO W XVIII WIEKU

ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ТРЕТЬОГО ЛИТОВСЬКОГО СТАТУТУ
В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ ШЛЯХТИ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА
ЛИТОВСЬКОГО У XVIII СТОЛІТТІ

15.30–15.50

KLAUSIMAI / ATSAKYMAI
PYTANIA / ODPOWIEDZI
ЗАПИТАННЯ / ВІДПОВІДІ

16.00–17.00

BAIGIAMOJI DISKUSIJA
DISKUSJA PODSUMOWUJĄCA
ПІДСУМКОВА ДИСКУСІЯ

LIETUVOS STATUTAI: ISTORIJA, TRADICIJA, PAVELDAS, ATMINTIS
STATUTY LITEWSKIE: HISTORIA, TRADYCJA, DZIEDZICTWO, PAMIĘĆ
ЛИТОВСЬКІ СТАТУТИ: ІСТОРІЯ, ТРАДИЦІЯ, СПАДЩИНА, ПАМ'ЯТЬ

DALYVAUJA / UCZESTNICY / УЧАСНИКИ:

prof. dr. **Irena Valikonytė** / проф. д-р **Ірена Валіконіте**
(Vilniaus universitetas / Uniwersytet Wileński / Вільнюський університет),
prof. habil. dr. **Andrzej Zakrzewski** / проф. хабіл. д-р **Анджей Закшевський**
(Varšuvos universitetas / Uniwersytet Warszawski / Варшавський університет),
habil. dr. **Oleh Odnorozhenko** / хабіл. д-р **Олег Однороженко**
(Lietuvos istorijos institutas / Instytut Historii Litwy / Литовський інститут історії),
doc. dr. **Eugenijus Saviščevas** / доц. д-р **Євгеніюс Савіщевас**
(Vilniaus universitetas / Uniwersytet Wileński / Вільнюський університет),
dr. **Adam Stankevič** / д-р **Адам Станкевич**
(Lietuvos istorijos institutas / Instytut Historii Litwy / Литовський інститут історії)

MODERUOJA / MODERUJĄ / МОДЕРУЄ:

doc. dr. **Loreta Skurvydaitė** / доц. д-р **Лорета Скурвідайте**
(Vilniaus universitetas / Uniwersytet Wileński / Вільнюський університет),
dr. **Ramunė Šmigelskytė-Stukienė** / д-р **Рамуне Шмігельскіте-Стукене**
(Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai,
Lietuvos istorijos institutas / Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Książąt
Litewskich, Instytut Historii Litwy / Національний музей – Палац Великих князів
Литовських, Інститут історії Литви)

Konferencijos kalbos: lietuvių, lenkų ir ukrainiečių (su vertimu)

Języki konferencji: litewski, polski i ukraiński (z tłumaczeniem)

Робочі мови конференції: литовська, польська та українська (з перекладом)

Dla Kleynot Starożytego Domu
 Wielmożnego Pána/ Jego W. P. Leona S
 hi/ Kancelerza W. X. Z. Brzeskiego zc. Starosty.

Nacionalinis muziejus
 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai
 Katedros a. 4, Vilnius

www.valdovurumai.lt

Rozmnożył Rzynnstie Páństwo Remulus meżn oścía/
 Spokoynny Pompilius Numá pobożnoścía.
 Wielka chwała tych Królow! lecz obu. sławnego
 Żacnych Sápiewow domu wietśa: bo iednego.
 Słynie do tad z poczatku postępti światem /
 Zromotannu Śiunkia Śiunkia Śiunkia Śiunkia Śiunkia